

Date : 30-8-2017 20:10:23

From : [redacted]@Vallei-Veluwe.nl

To : "[redacted] (WVL)" [redacted]@rws.nl, "[redacted]@Vallei-Veluwe.nl

Cc : [redacted]@tauw.com

Subject : N003-1260306SCB-V01 versie [redacted]

Attachment : N003-1260306SCB-V01 versie [redacted].docx;

Bij deze de aanzet voor de bestuursmemo van [redacted]
Cf. afspraak reageren jullie uiterlijk morgenochtend.
Veel succes en alvast hartelijk dank

[redacted]

Notitie

Concept

Contactpersoon [REDACTED]

Datum 29 augustus 2017

Kenmerk N003-1260306SCB-V01

Context TGG-problematiek

Ik zou de notitie opbouwen vanuit de vraagstelling:

- Welke 'verkeerde' stoffen zijn er aangetroffen en waar is dit op gebaseerd.
- Aan welke beoordelingsrichtlijn of certificaat wordt niet voldaan... en wat betekent dit dan
- Hebben ON/OG de zorgplicht zorgvuldig ingevuld; en zo nee waarom dan niet...
- Als laatste zijn aandachtspunten voor de zienswijze aangedragen.

De vragen van [REDACTED] kunnen mijns inziens beter worden opgenomen in een bijlage...

In hoofdstukken

1. Aanleiding
2. Toegepaste materiaal
3. Beoordelingskader
4. Zorgplicht OG en ON
5. Aandachtspunten Zienswijze

De aanleiding

Het door de Aannemerscombinatie De Vries & van de Wiel en Liebrechts uitgevoerde werk over de tweeënhalve kilometer Westdijk in Bunschoten-Spakenburg wordt niet door Waterschap Vallei en Veluwe aanvaard. In dit werk is thermisch gereinigd grond toegepast.

Uit onafhankelijk onderzoek (B-ware) blijkt dat de zware metalen en de hoge concentraties zouten die in de toegepaste partij TGG aanwezig zijn vrijkomen en zich verspreiden in bodem en grondwater, en in het oppervlaktewater. Deze verontreiniging zijn zowel vanuit de Bevoegde Gezagen als het waterschap als beheerder (publiekrecht) onaanvaardbaar.

Gemeente Bunschoten-Spakenburg (BG) en 't Waterschap (BG) heeft handhavend opgetreden en het Waterschap (OG) en de Aannemerscombinatie (ON) aangeschreven voor 1 oktober 2017 een plan van aanpak voor te leggen en om vóór 1 december 2017 de verontreiniging op te ruimen. Het waterschap is voornemens tegen deze aanschrijving een zienswijze in te dienen. In deze memo wordt achtereenvolgens kort ingegaan op: het toegepaste materiaal, het beoordelingskader, de zorgplicht van zowel ON als OG en als laatste worden aandachtspunten voor de op te stellen zienswijze aangeleverd.

1.1 Problematiek c.q. input zienswijze

De handhaving door de gemeente op basis van artikel 13 Wbb juist is, maar onvolledig. De handhaving had moeten worden ingestoken vanuit artikel 7 Bbk, waarin naast de overschrijding van de parameters uit het standaard pakket (pakket-A) ook gekeken was naar de overschrijdingen van de uitloogwaarden van de proceskritische parameters. De parameters waarop vanuit Wbb wordt gehandhaafd zijn hierin ondervangen en hadden als extra handhavingsgrond aangevoerd kunnen worden. De analytische gegevens van de proceskritische parameters zijn door de leverancier niet aangeleverd, terwijl hij dit vanuit de BRL (zijn certificaat) wel verplicht is. Dit heeft hij verzuimd. Daarnaast is er sprake van een overtreding van artikel 5 Bkk, omdat als gevolg van veenafbraak door stoffen in de TGG er op termijn geen sprake meer is van een toepassing die nodig is onder de omstandigheden waarin deze plaatsvindt.

In het kader van de dijkversterking Westdijk is in de Eemdijk Noord een partij TGG toegepast, die niet voldoet aan de toetscriteria van het Besluit bodemkwaliteit (Bkk). De TGG is toegepast onder een productcertificaat (BRL SIKB 9335, protocol 9335-2). Onder andere in de grond en in het grondwater zijn verhoogde gehalten aan verontreinigingen aangetroffen die te wijten zijn aan de uitloog vanuit de TGG. De gemeente handhaaft op basis van artikel 13¹ van de Wet bodembescherming (Wbb) naar aanleiding van de Interventiewaarde-overschrijdingen van Arseen en Molybdeen in het grondwater. Daarnaast zijn er ook sterk verhoogde uitloogwaarden geconstateerd voor Vanadium en een aantal zouten, die tot de proceskritische parameters van het reinigingsproces van TGG behoren. Deze parameters zijn niet meegenomen in het certificaat van de aangevoerde TGG. De handhaving vanuit de gemeente is enerzijds juist, maar anderzijds ook onvolledig. Het is juist, omdat het overschrijding betreffen die te relateren zijn aan (het reinigingsproces van) de TGG. Het is onvolledig, omdat juist een flink aantal proceskritische parameters tot grote overschrijdingen van de uitloogwaarden leiden.

Naast het feit dat artikel 13 Wbb wordt overschreden, wordt ook artikel 7² van het Bbk overschreden. Dit is een vergelijkbaar zorgplichtartikel, zij het dat het Wbb-artikel is bedoeld voor verontreinigingen in Wbb c.q. saneringskader en het Bbk-artikel is bedoeld voor alle parameters,

¹ Artikel 13, Wbb: "Ieder die op of in de bodem handelingen verricht als bedoeld in de artikelen 6 tot en met 11 en die weet of redelijkerwijs had kunnen vermoeden dat door die handelingen de bodem kan worden verontreinigd of aangetast, is verplicht alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd, teneinde die verontreiniging of aantasting te voorkomen, dan wel indien die verontreiniging of aantasting zich voordoet, de verontreiniging of de aantasting en de directe gevolgen daarvan te beperken en zoveel mogelijk ongedaan te maken. Indien de verontreiniging of aantasting het gevolg is van een ongewoon voorval, worden de maatregelen onverwijld genomen".

² Artikel 7, Bbk "Degene die bouwstoffen, grond of baggerspecie toepast en die weet of redelijkerwijs had kunnen weten dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor een oppervlaktewaterlichaam ontstaan of kunnen ontstaan, die niet of onvoldoende worden voorkomen of beperkt door naleving van de bij of krachtens dit besluit gestelde regels, voorkomt die gevolgen of beperkt die zoveel mogelijk voor zover voorkomen niet mogelijk is en voor zover dit redelijkerwijs van hem kan worden gevergd".

die tot een risico kunnen leiden bij toepassingen in het kader van het Bbk. Van dat laatste is in dit geval sprake, zodat de handhaving juist vanuit dit artikel moet plaatsvinden en zich dus op meer stoffen moet richten dan tot heden het geval is.

Verder speelt ook mee of er sprake is van een onvolledig certificaat. De aannemer heeft het materiaal onder een (BRL 9335-2-)certificaat aangeleverd met een zogenaamd grondbewijs. Binnen het kader van het Bbk is dit een wettig bewijsmiddel. Het analysepakket dat bij dit certificaat is gevoegd is echter onvolledig en niet compleet. De analyses zijn op het zogenaamde pakket-A verricht. Dit is een beperkt pakket, waarin niet de proceskritische parameters zijn opgenomen. Vanuit de BRL is de leverancier van de TGG echter verplicht deze stoffen aanvullend te analyseren. Het SIKB Protocol (9335-2) geeft namelijk in § 6.9.1 voor de productiecontrole het volgende aan: *“De certificaathouder legt voor iedere eenheid in zijn kwaliteitssysteem vast: - de voorgenomen jaarproductie; - of er sprake is van partijkeurings- of steekproefregime. Onder het 35 steekproefregime worden steekproefsgewijs partijen van maximaal 10.000 ton, of maximaal 1 maandproductie, gecontroleerd; - eventuele aanvullende partijspecifieke parameters”*. In onze optiek behoren een groot deel van de stoffen die in het B-ware rapport zijn geanalyseerd en waarvoor een overschrijding is geconstateerd tot de proceskritische parameters en had de leverancier hiervan de analytische gegevens moeten overleggen bij de melding.

Tenslotte is er naast de geconstateerde verspreiding naar grond- en oppervlaktewater in het rapport van B-ware ook aangegeven dat als gevolg van de toegepaste TGG op termijn aantasting van (diepere) veenlagen niet uitgesloten kunnen worden. Hiermee wordt in onze optiek ook artikel 5³ van het Bbk overtreden, waarin het functionaliteitsbeginsel wordt beschreven. Dit artikel geeft aan dat materiaal mag worden toegepast dat *“nodig is onder de omstandigheden waarin deze plaatsvindt”*. Als het veen als gevolg van (de hoge pH in) de TGG wordt aangetast is er geen sprake meer van een de omstandigheden, waaronder die waren bedoeld, namelijk een functionerende hoogwaterkering volgens de uitgangspunten van het HWBP.

1.2 Vraagstelling

Naast de hierboven genoemde en toegelichte problematiek zijn er vanuit het waterschap een aantal vragen gesteld. Deze zijn in de onderstaande subparagrafen geclusterd beantwoord, waarbij de individuele vragen cursief zijn opgenomen.

³ Artikel 5, lid 1, Bbk: Dit besluit is van toepassing op het toepassen van bouwstoffen, grond of baggerspecie, voor zover: a. geen grotere hoeveelheid van die bouwstoffen, grond of baggerspecie wordt toegepast dan volgens gangbare maatstaven nodig is voor het functioneren van de toepassing, b. de toepassing volgens gangbare maatstaven nodig is op de plaats waar deze plaatsvindt, of onder de omstandigheden waarin deze plaatsvindt; en c. ingeval van het toepassen van afvalstoffen sprake is van nuttige toepassing in de zin van artikel 1.1, eerste lid, van de Wet milieubeheer.

1.2.1 Hoe zit de keten in elkaar?

Wat is TGG? Hoe zit het reinigingsproces in elkaar, welke stoffen worden gereinigd, wat blijft er over? Hoe wordt onderzocht/aangetoond of en waarvoor het gebruikt kan worden? Door wie en hoe wordt hier controle op uitgeoefend?

TGG is Thermisch Gereinigde Grond, dat binnen de criteria van het Bbk gezien wordt als grond en als zodanig toegepast mag worden. Er is sprake van een thermisch reinigingsproces, waarbij verontreinigingen zijn verwijderd. Op de Bodemrichtlijn⁴ wordt de techniek uitgebreid beschreven. Het materiaal wordt meestal onder een productcertificaat 'op er markt' gebracht. Dit is een geoorloofde manier, omdat een dergelijk certificaat binnen het Bbk als een wettig bewijsmiddel is benoemd. Om een certificaat af te mogen geven, moet men beschikken over een erkenning, waartoe regels en voorwaarden zijn vastgesteld. Een dergelijke erkenning wordt toegekend door een certificerende instelling (CI), die ook de periodieke controle uitvoert. Bij 'misstanden' is IL&T de bevoegde organisatie om handhavend op te treden.

1.2.2 Hoe zit regelgeving en toezicht in elkaar?

Wat houdt de Beoordelingsrichtlijn (BRL) in? Wie stelt deze op? Wie ziet toe op naleving daar van? Welke BRL's zijn er/zijn van toepassing? Wat houdt leveren met certificaat in? Wat is dan onderzocht, wat is daarmee aangetoond? Wie is verantwoordelijk voor het onderzoek bij het certificaat? Wat is een emissietoetswaarde, hoe wordt die bepaald en door wie? Welke wettelijke normen zijn er van toepassing

Beoordelingsrichtlijnen worden door de overheid, opdrachtgevers en opdrachtnemers gezamenlijk opgesteld. Gezamenlijk stellen zij vast wat er het beste kan worden gedaan om in het beheer van onze bodem en ondergrond kwaliteit te borgen. In die beoordelingsrichtlijnen (BRL's) wordt die nagestreefde kwaliteit omgezet in praktische en toetsbare eisen. Eisen die gesteld mogen worden aan hen die werkzaamheden in de bodem of ondergrond verrichten. Eisen dus aan de organisatie van het bedrijf en aan de kennis en kunde van de medewerkers. Voldoet een bedrijf aan een BRL, dan komt dit in aanmerking voor een certificaat. Een dergelijke erkenning wordt toegekend door een certificerende instelling (CI), die ook de periodieke controle uitvoert. Bij 'misstanden' is IL&T de bevoegde organisatie om handhavend op te treden. Indien sprake is van procesmatige handelingen, zoals het reinigen van grond, behoeft niet elke afzonderlijke af te leveren partij bemonsterd en geanalyseerd te worden, maar kan met een procescontrole worden volstaan. In deze controle is aangegeven hoe en hoe vaak bemonsteringen en analyses plaatsvinden. Het certificaat is een bewijsmiddel van een dergelijke procescontrole. De certificaathouder is verantwoordelijk voor het uit te voeren (proces)onderzoek.

⁴ <https://www.bodemrichtlijn.nl/Bibliotheek/bodemsaneringstechnieken/d-verwerken-van-grond/d2-thermische-reiniging/factsheet-thermische-reiniging-grond>

Toepassingen in het kader van het Bbk dienen te voldoen aan normen. Bij grootschalige toepassingen op de landbodem is gesteld dat het toe te passen materiaal de waarde voor Industrie per definitie niet mag overschrijden. Daarnaast is ook een Emissietoetswaarde (ETW) benoemd. Dit is een getalsmatig lagere waarde. Als aan deze waarde wordt voldaan, mag het materiaal zonder aanvullende analyses worden toegepast. Als het materiaal de ETW overschrijdt, maar wel voldoet aan de waarde voor Industrie, dan dient aanvullend uitloogonderzoek plaats te vinden en dienen de gevonden uitloogwaarden getoetst te worden. Alle genoemde waarden zijn vastgelegd in de Regeling bodemkwaliteit en mogen alleen worden bepaald door daartoe erkende laboratoria.

1.2.3 Zorgplicht

Wat is de zorgplicht van de ON? Wat hoort hij te weten? Wat hoort hij te doen? Welke eisen zijn er aan het uitvoeringsplan, de uitvoering en de omgang met de materialen? Wat houdt de zorgplicht bij het waterschap in? Om welke onderzoeken hoor je te vragen? Op welke zaken hoor je te toetsen? Welke verantwoordelijkheid heeft een ON en welke de OG? Welke besluiten zijn bij het waterschap genomen tav de toepassing van TGG (voor opstellen contract, bij opstellen contract, bij gunning werk, bij indienen pva, bij toepassing en werk)? Had het waterschap kunnen weten/voorkomen dat het problemen met de TGG zouden ontstaan?

De zorgplicht van de opdrachtnemer is dat hij materiaal levert dat voldoet aan de criteria van het Bbk. Deze criteria zijn normtechnisch uitgewerkt in de Regeling bodemkwaliteit, waarbij middels BRL-len is aangegeven hoe (reinigings)processen, bemonsteringen en analyses dienen plaats te vinden. Als een opdrachtnemer materiaal wil toepassen, meldt hij dit bij RWS Leefomgeving, die de melding doorstuurt naar het betreffende bevoegde gezag. Het Waterschap dient te controleren of de melding tijdig, volledig en juist is. Het bij de melding gevoegde bewijsmiddel bepaalt welke onderzoeken aangeleverd dienen te worden. In het geval van de toegepaste TGG is het aangeleverde certificaat als bewijsmiddel voldoende (los van de inhoudelijke onjuistheid). Het waterschap kan alleen controleren of het materiaal aan de Bbk-criteria voldoet en dient het materiaal op milieuhygiënische gronden daarmee te accepteren. In het contract kunnen eventueel aanvullende civieltechnische en grondmechanische eisen worden opgenomen. Dit laatste is daarmee een mogelijkheid om TGG niet toe te staan, maar er dienen dan wel gemotiveerde redenen voor te worden aangevoerd.

1.2.4 Wat is er bij de Westdijk aan de hand?

Welke stoffen overschrijden de emissietoetswaarde? Volgens welke BRL en volgens welk certificaat? Passen de certificaten bij de geleverde grond? Had er meer of ander

onderzoek geleverd moeten worden? Wat zijn de consequenties voor de directe leefomgeving (bodem, water, plant, dier en mens)? Wat zijn de effecten van het toegepaste TGG op het materiaal zelf en op het milieu waarin het is toegepast? Welke overtreding is begaan?

Het is onduidelijk welke stoffen de ETW in het aangevoerde materiaal overschrijden, omdat alleen de stoffen van pakket-A zijn geanalyseerd. Uit het onderzoek van B-ware blijkt dat voor pakket-A lood en zink de ETW overschrijden. Van de partijspecifieke parameters overschrijdt in dit onderzoek Vanadium de ETW. Daarnaast is een overschrijding van de uitloognormen geconstateerd van → , kun jij ze zo noemen?

De consequenties voor de directe leefomgeving zijn verspreidingsrisico's naar het grond- en oppervlaktewater en op termijn aantasting van de veenlagen in de bodem. Contactrisico's als gevolg van begrazing zullen naar verwachting gering zijn, omdat het Bbk voorschrijft dat uiteindelijk een leeflaag van minimaal 0,5 m op de aangebrachte TGG aangebracht dient te worden. Uitloging naar grond- en oppervlakte water wordt hiermee echter niet per definitie tegengegaan.

De begane overtredingen zijn in ieder geval artikel 5 en 7 Bkk en artikel 13 Wbb.